

KRM-factsheet

Bruinvisbijvangst (D1C1)

Bruinvisbijvangst

GES Component/Criteria	Bijvangst zeezoogdieren/D1C1
Goede Milieutoestand (Art 9)	
Nederlandse omschrijving van de GMT	Bijvangst van bruinvissen is lager dan 1% van de best beschikbare populatieschatting (ASCOBANS).
Geüpdate sinds de vorige MS	Ja, nieuwe GMT omschrijving vergeleken met de vorige rapportage van art 9 (2012)
Indicatoren (Art 8)	
Titel	ICES schatting van het aantal bruinvissen dat wordt gevangen in commerciële netten
Reporting unit	OSPAR North Sea
Bron	OSPAR
URL	https://oap.ospar.org/en/ospar-assessments/intermediate-assessment-2017/biodiversity-status/marine-mammals/harbour-porpoise-bycatch/

Kernboodschap

OSPAR

Bijvangst is een belangrijke door mensen teweeggebrachte doodsoorzaak van bruinvissen. Op een populatie van in totaal meer dan 490.000 bruinvissen verdrinken ieder jaar binnen de beoordelingsgebieden bijna 4000 dieren in visnetten. Door onvolledige meetgegevens is de betrouwbaarheid van deze bijvangstschattingen echter gering.

Toelichting Indicator

OSPAR

De voornaamste door mensen teweeggebrachte doodsoorzaak van walvisachtigen in het OSPAR-zeegebied is verdrinking, wanneer deze dieren in visnetten verstrikt raken. Bijvangst van zeehonden komt ook voor, maar daarover is onvoldoende bekend om in deze beoordeling te worden opgenomen.

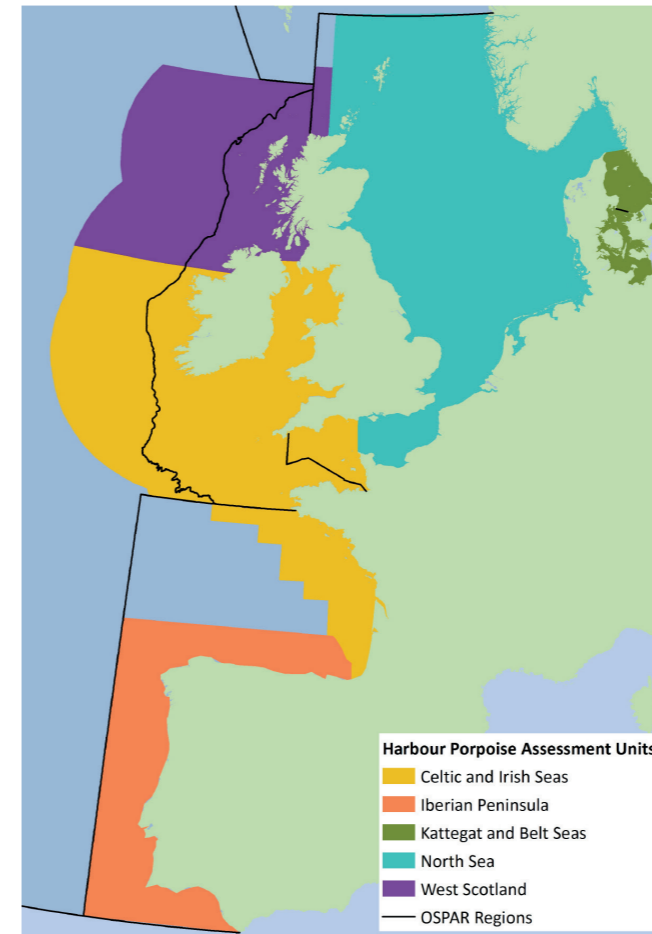
Vanwege hun aantoonbaar afnemende aantallen, hun kwetsbaarheid en het risico dat ze onbedoeld in visnetten gevangen raken en verdrinken, staan bruinvissen op de OSPAR-lijst van bedreigde en/of afnemende soorten en habitats van de internationale Noordzee en de Keltische Zee. Deze beoordeling berust uitsluitend op het meest recente advies van de International Council for the Exploration of the Sea (ICES) aan de Europese Commissie over het aantal walvisachtigen dat onbedoeld wordt gevangen en gedood door de visserij. De OSPAR-verdragspartijen hebben zelf geen aanvullende informatie aangeleverd. Voor elk van de beoordelingsgebieden (assessment units, AU), weergegeven in afbeelding 1, maakte ICES een schatting van het aantal bruinvissen dat wordt gevangen in commerciële netten – voornamelijk staand want. De bijvangstcijfers zijn gebaseerd op schattingen van de jaarlijkse visserij-inspanning en op tellingen van de bruinvisbijvangst verricht door monitoring met cameras aan boord (remote electronic monitoring) op commerciële standwant vissersschepen.

Het is niet mogelijk om bijvangstschattingen van ICES te toetsen aan de OSPAR-streefwaarden voor bruinvisbijvangst in het kader van de EcoQO-doelstelling voor ecologische kwaliteit in de Noordzee. Dat komt door de mogelijk onbetrouwbare schattingen van de visserij-inspanning en het risico van vertekening van de bijvangstgegevens.

Sporen van een visnet op een dode bruinvis – Jan Haelters

©OSPAR Commission/courtesy of Jan Haelters, 2017 <https://oap.ospar.org/en/ospar-assessments/intermediate-assessment-2017/biodiversity-status/marine-mammals/harbour-porpoise-bycatch/>

Afbeelding 1: Beoordelingseenheden voor bruinvis (voorstel ICES, 2014)

©OSPAR Commission, 2017 <https://oap.ospar.org/en/ospar-assessments/intermediate-assessment-2017/biodiversity-status/marine-mammals/harbour-porpoise-bycatch/>

Aanvullende Nederlandse duiding

De bijvangstgegevens berekend voor de OSPAR Noordzee zijn relevant voor het Nederlandse deel van de Noordzee.

Resultaten

OSPAR

De International Council for the Exploration of the Sea (ICES) heeft schattingen gemaakt van de sterfte onder bruinvissen door bijvangst in drie van de vijf beoordelingsgebieden: het Kattegat en de Deense zeestraten, de Noordzee, en de Keltische en Ierse Zee. Tabel 1 geeft een overzicht van de bevindingen. In het beoordelingsgebied West-Schotland is het risico op bijvangst zeer gering. De door waarnemers op vissersschepen aangeleverde gegevens over de bruinvisbijvangst in het beoordelingsgebied Iberisch Schiereiland zijn ontoereikend. Daarom maken deze gebieden geen deel uit van de huidige beoordeling. In plaats van één getal voor de gehele bruinvisbijvangst heeft ICES een boven- en een ondergrens van het 95%-betrouwbaarheidsinterval (95%-BI) ingesteld. ICES gebruikt deze betrouwbaarheidsintervallen om meer recht te doen aan de

onzekerheid in de schattingen van de gehele bijvangst in elk beoordelingsgebied. Deze onzekerheid vloeit volgens ICES voort uit de volgende factoren:

- De gegevens over de visserij-inspanning (gerekend in het aantal dagen op zee) zijn waarschijnlijk onderschat, omdat de inspanningen van kleinere commerciële vaartuigen (minder dan 10 meter lang), plezierboten en de strandvisserij niet zijn meegerekend. Was dat wel gebeurd, dan zou dat leiden tot een hogere schatting.
- Mogelijkerwijs zijn de bijvangstcijfers overschat, omdat ze voornamelijk zijn verzameld door waarnemers op grote schepen (van meer dan 15 meter). Grote schepen zetten meer tuig in dan kleinere schepen en hebben daardoor wellicht een grotere kans om walvisachtigen te vangen.
- De gegevens over visserij-inspanning en de door opvarende waarnemers gerapporteerde bijvangstcijfers beslaan een scala aan vaartuigen en vistuig, waaronder schakelnetten, staand want en drijfnetten. Zaken zoals ruimtelijke heterogeniteit (oftewel verspreiding) en verschillen in fijnmazigheid, lengte van netten of andere belangrijke tuigeigenschappen zijn niet verdisconteerd. ICES wijst op de 'impliciete aanname dat de opgesomde waarnemingen representatief zijn voor de aard en variëteit van de visserij met staand want binnen elk beoordelingsgebied – een aanname die waarschijnlijk onjuist is'.

De conclusie van ICES is dat de gebruikte benadering van bijvangst-schattingen 'diverse gevallen van mogelijke vertekening niet ondervangt. Voor de analyse hiervan zijn nauwkeurige gegevens over de samenstelling van de vloot en de verdeling van de waarnemingen noodzakelijk'.

De betrouwbaarheid van de schatting is matig tot laag voor wat betreft de beoordelingsmethodiek en laag vanwege de beschikbaarheid van gegevens.

Tabel 1. Sterfte onder bruinvissen als gevolg van bijvangst in visnetten per beoordelingsgebied, in vergelijking met de beste schatting van abundantie (de mate waarin ze in het gebied voorkomen)

Beoordelingseenheid bruinvis	Kattegat en Deense zeestraten	Noordzee	Keltische en Ierse Zee
95%-BI's van schatting gehele bruinvisbijvangst (jaar)	165–263 (2014)	1235–1990 (2013)	1137–1472 (2013)
Beste schatting abundantie (jaar)	42.300 (c _v 0,3) (2016) ^a	345.400 (c _v 0,18) (2016) ^a	107.300 (c _v 0,3) (2005) ^b
Jaarlijkse bijvangst als percentage van beste schatting abundantie ^c	0,39–0,62%	0,36–0,58%	1,06–1,37%

Noten tabel 1

^a Gegevens van de voorlopige analyse van de resultaten van de SCANS-III-survey uit 2016

^b Gegevens van de SCANS-II-survey uit 2005, aangezien de OBSERVE en SCANS-III-ramingen schattingen nog niet gereed zijn voor de beoordelingseenheid van de Keltische Zee en de en Ierse Zee (Bron: ICES)

^c Gegevens over visserij-inspanning (gerekend in het aantal dagen op zee) zijn waarschijnlijk onderschat, aangezien inspanningen van kleinere commerciële schepen (minder dan 10 meter lang), plezierboten en de strandvisserij niet zijn meegerekend. Was dat wel gebeurd, dan zou dat leiden tot een hogere aantalsschatting. Verder zijn schommelingen in de 'Beste schatting abundantie' niet meegenomen in de berekening van de jaarlijkse bijvangstcijfers.

Opmerkingen bij tabel 1:

In de beoordelingsgebied West-Schotland is het risico op bijvangst zeer gering. In het beoordelingsgebied Iberisch Schiereiland waren de gegevens ontoereikend. Deze gebieden zijn daarom niet opgenomen in de beoordeling.

Conclusie

OSPAR

Op een geschatte abundantie van in totaal 345.400 bruinvissen stierven in 2013 in het ICES-beoordelingsgebied Noordzee tegen de 2000 dieren aan de gevolgen van verstrikking in commerciële netten. In hetzelfde jaar lieten ongeveer 1500 exemplaren het leven in het beoordelingsgebied Ierse en Keltische Zee, op een geschatte abundantie van in totaal 107.300. Op een geschatte abundantie van in totaal 42.300 bruinvissen kwamen er in 2014 naar schatting nog eens 260 om in het beoordelingsgebied Kattegat en Deense zeestraten.

ICES biedt op grond van de achterliggende gegevens de best bruikbare schattingen van bijvangst. Door de bijvangst bij te houden op een selectie van vaartuigen die wat betreft vistuig, bootlengte en verspreiding in tijd en plaats van de visserijactiviteit representatief is voor de gehele vissersvloot, kan de nauwkeurigheid van de bijvangstcijfers worden vergroot. De huidige schattingen voor bijvangst zijn gebaseerd op waarneming van slechts 0,28 procent van de visserij-inspanning met netten als vistuig. Een betere dekking van waarnemingen tijdens gerichte onderzoeken kan in de toekomst de betrouwbaarheid bij het schatten van bijvangst verbeteren.

Aanvullende Nederlandse duiding

Het geschatte bijvangst percentage voor het gebied waar de Nederlandse Noordzee onderdeel van is ligt tussen de 0,36–0,58%. De schatting van de betrouwbaarheid is matig tot laag voor de beoordelingsmethodiek en laag voor de beschikbaarheid van gegevens.

Methode

OSPAR

Zie <https://oap.ospar.org/en/ospar-assessments/intermediate-assessment-2017/biodiversity-status/marine-mammals/harbour-porpoise-bycatch/>, 'Assessment methods'.

Kennishiaten

OSPAR

Voor deze indicatorbeoordeling wordt geen streefwaarde gebruikt. In de ASCOBANS-overeenkomst inzake de bescherming van kleine walvisachtigen in de Oost- en Noordzee wordt aanbevolen dat de 'gehele door mensen teweeggebrachte eliminatie' van bruinvissen beperkt moet blijven tot maximaal 1,7% van de best beschikbare populatieschatting, waarbij uit voorzorg het streefdoel voor bijvangst op minder dan 1% – en uiteindelijk op 0% – moet liggen.

Voor een preciezere rapportage van visserij-inspanning kan het criterium van 'dagen op zee' worden vervangen door 'meters net per dag', vooral omdat bepaalde netten, zoals staand want, een grotere kans maken om bruinvissen te vangen dan dynamisch tuig, zoals sleeptnetten.

Milieudoelen (Art 10)

Gerelateerde doelen

D1T4: Uitvoering van mitigerende maatregelen in kader van het Bruinvisbeschermingsplan van 2012, waaronder:

- Bijvangstmonitoring en onderzoek naar toepassing mitigerende maatregelen (pingers)
- Voorkomen of verminderen van schadelijke effecten van onderwatergeluid op bruinvispopulaties (NB-wet)
- Verder onderzoek naar de effecten rond bouw en exploitatie van windmolenparken op zee op de bruinvispopulaties (in kader van WOZEP).

D1T8: Verder onderzoek naar cumulatieve effecten in OSPAR-verband.

Beoordeling Art 8 versus de goede milieutoestand (Art 9)

Overall Status D1 zeezoogdieren	
Conclusie MS deel I 2018	Toestand verbeterd, maar goede milieutoestand is nog niet gehaald.
GMT gehaald	Verwacht wordt dat na 2020 voldaan kan worden aan de GES
Beoordeelde periode	2013
Gerelateerde drukfactoren	Extraction of, or mortality/injury to, wild species (by commercial and recreational fishing and other activities)

Status Criterium D1C1 Bruinvissen	
Criteria status	Goed
Beschrijving criterium status	In de OSPAR assessment is een bijvangstpercentage lager dan 1% vastgesteld.
Gebruikte parameter	Sterfte percentage bruinvissen als gevolg van bijvangst
Drempelwaarde of gewenste trend (TV upper)	1%
Bron van de drempelwaarde, limiet of trend	Convention on Migratory Species
Bereikte waarde of trend (Value achieved upper)	0,58%
Trend vergeleken met de vorige beoordeling	Deze vergelijking kan niet gemaakt worden omdat deze beoordeling op deze wijze voor het eerst is uitgevoerd.
Drempelwaarde of gewenste trend bereikt?	Ja
Gerelateerde indicator	D1C2 - Abundantie en verspreiding van walvisachtigen